

تبیین علل وقوع زلزله در آثار ابن سینا و تأثیرپذیری قطب‌الدین شیرازی و شیروانی از آن

میرحمید هاشمی لشنلو^۱، آرش موسوی^۲

چکیده

درباره علل وقوع زلزله بعنوان پدیده‌یی آشنا در طبیعت، در آثار شماری از اندیشمندان مسلمان و ایرانی، از جمله ابن‌سینا و پیروانش بحث شده است. این پژوهش درصدد است دیدگاه‌های ابن‌سینا، قطب‌الدین شیرازی و محمد بن حسن شیروانی درباره چرایی و چگونگی وقوع زلزله را بررسی کند. پژوهش نشان می‌دهد که نه تنها ابن‌سینا، متأثر از ارسطو، تبیین‌هایی طبیعی برای وقوع زلزله ارائه کرده بلکه پیروان بعدی وی نیز همین‌گونه می‌اندیشیده‌اند. در این آثار، عامل اصلی وقوع زلزله باد یا دمی معرفی شده که در درون زمین شکل گرفته و با ایجاد فشار، قصد خروج از پوسته زمین می‌کند. در واقع آنها در تبیین پدیده‌های طبیعی، تنها از علل و عوامل طبیعی بهره می‌بردند و آن را بشیوه‌یی که امروزه علمی مینامیم، تبیین می‌کردند.

کلیدواژگان: زلزله، علل طبیعی، آثار علوی، ابن‌سینا، قطب‌الدین

شیرازی، محمد بن حسن شیروانی.

* * *

۸۹

تاریخ دریافت: ۹۹/۴/۲۸ تاریخ پذیرش: ۹۹/۶/۲۶ (نوع مقاله: پژوهشی)

این مقاله برگرفته از پایان‌نامه دکتری است

۱. دانشجوی دکتری فلسفه علم، دانشکده حقوق، الهیات و علوم سیاسی، واحد علوم و تحقیقات تهران،

دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران؛ hashemi_mirhamid@yahoo.com.tr

۲. استادیار مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور (نویسنده مسئول)؛ arashmousavi_ir@yahoo.com

